Lausunto

Asia: E 11/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje; Lintudirektiivin tarkistaminen valkoposkihanhen ja merimetson suojelun osalta; ennakkovaikuttaminen

Pidän suomen kantaa, jo aiemmin Eduskunnassa muodostuneen kannan mukaisena.

Eduskunta on hyväksynyt valkoposkihanhen metsästystä koskevassa kirjelmässään EK 42/2022 vp; KAA 3/2020 vp mm. seuraavan lausuman: ”1. Eduskunta edellyttää, että hallitus vaikuttaa aktiivisesti komissioon ja EU:n jäsenvaltioihin, jotta Bernin sopimusta muutetaan ja sen myötä valkoposkihanhi siirretään lintudirektiivin liitteeseen II. 2. Eduskunta edellyttää, että lintudirektiivin 9 artiklassa säädettyjä poikkeusmahdollisuuksia hyödynnetään ja lintujen karkottaminen ampumalla sallitaan myös keväällä pesintärauha huomioiden. 3. Eduskunta edellyttää, että poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkihanhien hyödyntäminen sallitaan ja että hallitus valmistelee esityksen luonnonsuojelulain muuttamisesta siten, että lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen poikkeuksen perusteella mahdollistetaan poikkeusluvalla tapetun valkoposkihanhen haltuunotto ja asiallinen hyötykäyttö.”

Asiasta on tehty kantelu Oikeuskanslerille Valkoposkihanhi Liite 1.

Jossa no maininta myös Eduskunnassa tehdystä Lakialoitteesta. Lakialoite keräsi eduskunnan enemmistön, yhteensä 112 kansanedustajan, allekirjoituksen ja aloitteen käsittely yhdistettiin myöhemmin valiokuntakäsittelyssä luonnonsuojelulain uudistukseen (HE 76/2022 vp).

Aloitteen tavoitteena oli tuoda direktiivi selkeämmin osaksi luonnonsuojelulakia, lopettaa vahinkojen ehkäisemiseksi ammuttujen ruuaksi kelpaavien lintujen epäeettinen polttaminen ja hautaaminen ja mahdollistaa niiden hyötykäyttö ruoaksi.

Hanhinyrkki Mahdollisti Valkoposkihanhen karkottamisen kohden ampumalla, mutta Luke tutki ja totesi Paukkupatruunat yhtä tehokkaaksi.

https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/ennakkopaatokset/1435213296602.html

Suomessa tuomioistuimet ovat kuitenkin todenneet, että kovaäänisiä äänikarkottimia tai haulikolla ohi ampumista on mahdotonta käyttää keväällä muun linnuston pesimäajan vuoksi ja paukkupatruunoita puolestaan pidetään muuna tyydyttävänä vaihtoehtona tappavalle metsästykselle syksyllä.

Direktiivin 2009/147 / EY 7 artiklan mukaan liitteessä II lueteltujen lajien metsästys on sallittua kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästys ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että metsästys on voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti lintulajien järkevän käytön ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteiden mukainen.

Erityisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että metsästyslainsäädännön alaisia lajeja ei

metsästetä lisääntymiskaudella eikä eri kasvatus- ja lisääntymisvaiheissa. Muuttolajien osalta jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että metsästettyjä lajeja ei metsästetä lisääntymisen aikana tai palatessaan pesäalueilleen.

Omaisuudensuoja

Omistajan käyttöoikeus ja määräämisvalta on määritelty Finlex-palvelun Lainkirjoittajan oppaassa (http://lainkirjoittaja.finlex.fi/4-perusoikeudet/4-2/#) seuraavasti:
”Omaisuudensuoja sisältää paitsi omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vallan hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla, myös vallan määrätä siitä. Jos omistusoikeuteen kuuluvia oikeuksia vähennetään tai rajoitetaan, puututaan samalla omaisuudensuojaan, vaikka omistusoikeuden kohteena oleva esine sinänsä säilyisikin koskemattomana haltijallaan.”

Voidaan siis katsoa viranomaisen omalla toimimattomuudellaan rajanneen omistajan oikeutta hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla ja pienentäneen valtaa määrätä omaisuudestaan tilanteessa, jossa merimetsot aiheuttavat kiinteistön arvon laskun saaristossa tai rannikkokalastaja menettää mahdollisuuden elinkeinonsa harjoittamiseen? Voidaanko katsoa samoin tapahtuneen myös valkoposkihanhen viljelijöille aiheuttamien satovahinkojen kohdalla?

Onko poikkeuslupa hakemusten käsittelyssä viranomainen toistuvasti jättänyt huomiotta perustuslain omaisuuden suoja?

Katson, että kunnallisveroa maksavien kuntalaisten virkistysalueiden (puistojen nurmet ja uimarannat) käyttömahdollisuudet estyvät valkoposkihanhien takia. Sen lisäksi valkoposkihanhista aiheutuu hygieniaongelmia ja vaaraa ihmisten terveydelle (esim. salmonella) mittavien ulostemäärien takia. Haitat eivät ole vähäisiä eikä ulosteiden sotkemaa ympäristöä voida pitää terveellisenä.

Merimetso

Merimetsoista keskusteltiin lokakuussa 2024 maatalous- ja kalastusneuvostossa, jossa komissio toisti näkemyksensä merimetson osalta ja ilmoitti työstävänsä ohjeasiakirjaa, mutta ei lintudirektiivin tai sen liitteiden muutosta.

Merimetsojen aiheuttamat ongelmat kalataloudelle keskittyvät Suomen rannikolle. Merimetsojen aiheuttamista ongelmista ei tällä hetkellä makseta korvauksia, sillä laji ei ole Lain rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta 15/2022 (RauLaKo) korvausten piirissä.

Huono päätös

Lopuksi

Tämä asia voidaan hoitaa kansallisesti. On tärkeää varmistaa, että vahinkojen estämiseen ja korvaamiseen käytetty rahoitus ei vaarannu, jos Valkoposkihanhi ja Merimetso siirrettäisiin liitteeseen II.

Nykyisellä poikkeuslupa menettelyllä voidaan tilannetta hallita, kun vaan lupamenettely on jouhevaa ja ajantasaista. Poikkeusluvalla ammuttu lintu pitää voida ottaa haltuun